

SALLENT
IMPRESSOR

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA

❁ QUARTET DE BUDAPEST ❁

16 MARÇ 1923.

Q U A R T C U R S
DE L' «ASSOCIACIÓ DE MÚSICA»
DE SABADELL, ADSCRITA A LA
«LLIGA NACIONAL D'ASSO-
CIACIONS DE MÚSICA».

S I S È C O N C E R T

QUARTET DE BUDAPEST

EMILI HAUSER, *Violí I*
EMERIC POGANY, *Violí II*
ESTEVE IPOLYI, *Viola*
ENRIC SON, *Violoncel*

T E A T R E P R I N C I P A L
Divendres 16 de març de 1923

PROGRAMA

I

Quartet en si bemoll major, núm. 15 (*Peters*) ... .. MOZART

- I Allegro vivace assai*
- II Menuetto (Moderato)*
- III Adagio*
- IV Allegro assai*

II

Tres obres per quartet de corda ... .. STRAVINSKY

Trio en re major, op. 12 ... .. HAYDN

- I Moderato*
- II Menuetto*
- III Allegro*

III

Quartet en fa major, op. 59, núm. 1 ... .. BEETHOVEN

- I Allegro*
- II Allegretto vivace e sempre scherzando*
- III Adagio molto e mesto*
- IV TEMA RUS: Allegro*

Totseguit el reproduceix el primer violí i a continuació la viola, disolent-se en un episodi, quelcom extens. Entra després un altre nou tema, en *do major*, exposat pel violí segon :

El violí primer, després de fer-hi com un pedal en els aguts, reproduceix aquest darrer tema en *menor*, seguit de la reaparició del començ del tema rus. Ve a continuació una figura episòdica i unes escales en fortíssim pels quatre instruments. La sonoritat va creixent i torna a raure al trinat del violí.

Aquí acaba l'exposició del temps final. Entra aleshores el seu desenrotllament, en el qual, com és de suposar, domina gairebé per complert el tema rus en un magnífic treball temàtic, revestit amb elements secundaris. Per uns moments domina l'altre tema (XII) en els baixos, tornant bentost el tema rus, que ara canta el primer violí en deliciós pianíssim, glosat per tot el Quartet.

Com a *coda* apareixen uns quants compassos d'*Adagio ma non troppo*, entonant el primer violí en sa regió més aguda el tema capdal a faisó de pregària i amb altres pocs compassos en *presto*, acaba l'obra.

JOAQUIM PENA.

Associació de Música : Sabadell.

XXIV.

STRAVINSKY

Tres obres per quartet de corda

Les tres peces d'Igor Stravinsky que sentirem en el concert d'avui estan aplegades en una sola obra, que data del 1914 i està actualment imprimint-se a Alemanya per encàrrec de l'Edició Musical Russa (Russischer Musikverlag). Porten el títol francès: "Trois pièces pour quatuor a cordes". Foren estrenades a Berlín pel QUARTET DE BUDAPEST, el qual les tocarà tenint encara a la vista les partícels de les proves, amb les correccions manuscrites del mateix Stravinsky, tot esperant els definitius exemplars. La producció està dedicada a Ernest Ansermet.

Cap de les peces no porta ni subtítol ni cap mena d'indicació que permeti deduir llur causa generadora ni llur intenció evocativa; tampoc no porten indicació de temps (com les que permeten conèixer els diversos números d'una simfonia o d'una sonata) sinó una expressió metronòmica, gràcies a la qual hom pot deduir-ne l'aire: animat en la primera obra i lent en les altres dues.

NÚMERO I. — Indicació metronòmica : negra, 126. Compassos binari i terciari, constantment alternats. El primer violí recita, incansable, una breu psalmòdia, la curva melòdica de la qual es mou en l'àmbit d'una quarta, en la tonalitat única de *do major*.

El violí segon fa esporàdiques aparicions per repetir un dibuix melòdic descendent (format per les quatre darreres notes de l'escala descendent de *do diesi menor*).

La viola sosté, en tota la llargada de la peça, sense interrompre-la per un sol instant de respir, la pedal *re*, a la qual addiciona, en alguns moments, altres notes situades a l'octava o a la novena menor descendent.

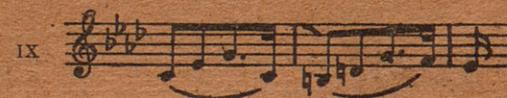
El violoncel toca un breu dibuix melòdic en *do menor*, que es mou en el reduïssim àmbit d'una tercera repetida sense parar.

NÚMERO II. — Indicació metronòmica : negra, 76. En desacord amb la uniformitat del número anterior ofereix, aquest, els contrastos més ràpids i inesperats, alternant *allegros* amb *lentos*, en una trajectòria inspirada pel caprici d'un humorisme fantàstic.

Comença amb esgarips anguniosos i trencats. Ve desseguida un efecte sonor molt feliç, que podria evocar sons de campana. Laments, queixes, a continuació, en una breu frase melòdica, tocada per tots els instruments a l'octava. Després, exclamacions i ais prolongats, agitacions, sospirs i precipitacions, seguides de parades brusques; un dinamisme en constant fluctuació, fortificat, en son estrany aspecte, per la constància de les dissonàncies més imprevistes, encara. Crits novells, anguniosos i trencats altra volta i el sobtat silenci, a la fi.

NÚMERO III. — Indicació metronòmica : blanca, 40. Una introducció de cinc acords i una melodia que es desenrotlla misteriosament: un lament per expel·lir les penes de causa oculta, hom diria. — Aquest número, d'una exposició lenta, que transcorre blanament (sense les carreres ni els sobressalts de l'anterior, amb el qual contrasta) és una floridera de dissonàncies, sempre originals i exquisides.

El tema és reproduït pel violoncel amb gran expressió i després d'un breu complement segueix el violoncel cantant expressiu un nou tema en *do menor* :

tema que reprèn el violí i és objecte de llarg desenrotllament.

El propi tema ix és repetit més tard pel violoncel en *la bemol* i a continuació entona el violoncel la trista melodia del començ (viii), exposada ara més lliurement.

Altres nou tema, en *re bemol*, apareix totseguit en el primer violí, també magnífica melodia expressada per aquest *molto cantabile* :

Després d'exposat completament, es relliga en el propi violí amb el primer tema (viii) ara en *fa menor* i amb nous ornaments. Sens repetir-se aquí, és seguit de l'altre tema (ix), també en *fa menor*, presentat ara amb més interès i amplitud.

El segon violí entona per darrera vegada la melodia del començ, ajuntant-s'hi aprés el primer i en lloc d'acabar l'*Adagio*, com de costum, amb un final, la melodia es fon amb un trinat vagarós del primer violí, que lliga aquest temps amb el següent, al qual hom entra sens interrupció.

TEMA RUS. — ALLEGRO

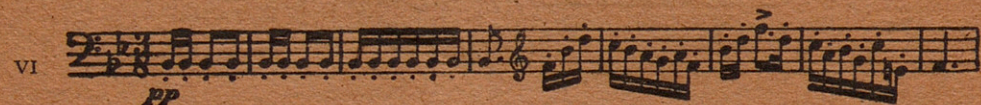
El darrer temps és compost sobre aquest vigorós tema, del qual Beethoven en treu un efecte sorprenent. Sembla com si unes grapes gegantines es complaguessin a troçar aquest tema de vuit compassos, donant-li la forma de variació lliure, força difícil d'executar. El fons psicològic i la intensa emoció dels temps anteriors, es tornen ara lleugeresa i desembraç i Beethoven fa jugar el tema amb encantadora gosadia fins a convertir-lo, al final, en mística pregària que sembla muntar espai amunt.

Sobre el trinat del violí, abans esmentat, exposa el violoncel, en *fa* i sempre piano, el tema rus :

Els quatre primers compassos, escrits sobre una mateixa nota, *si bemol*, diu que foren presos en broma pels primers oients i àdhuc que els qualificaren d'extravagants. Aquesta nota l'entona en pianíssim el violoncel sol, i és continuada per un dibuix melòdic que fa el segon violí:

El tema és reprès totseguit per la viola en sa primera part, fent ara la segona el violí primer. Després l'entona tot el quartet alhora en gran creixent i d'ací avant fóra, difícil anar seguint tot el seu gran desenrotllament, amb aquest ritme tan característic barrejat amb diferents melodies que joguinegen seguidament.

Així anem a parar a un nou tema en *fa menor*:

de caràcter més melòdic que apareix en el primer violí. S'hi barregen després el ritme i tema del començ amb noves i extenses transformacions, fins que de nou apareix el darrer tema (VII), també en el violí, modulats ara en *si bemol menor*.

També una llarga *coda* remata aquest temps constituint més aviat un treball nou, si bé amb els elements exposats.

ADAGIO MOLTO E MESTO

Es desenrotlla en períodes magnífics, sobtadament interromputs per un dibuix del violí. Un comentarista el qualifica d'«immens plany de l'ànima i la ruïna». La nota tràgica hi brolla com la dolor d'una ànima tan gran que sembla encloreure totes les dolors del món. Hi ha un moment que una sensació més dolça, com un presagi de consol, apar que ve a assuaujar la dolor, però bentost és seguida de gemecs que l'endinzen de nou en un desconsol més gran encara.

El tema d'entrada, bella i punyent melodia, el diu el violí primer, en *fa menor* i *sotto voce*, mentre els altres tres li fan un magnífic acompanyament en contrapunt:

XXV.

BEETHOVEN

QUARTET SETÈ en *fa major*

Op. 59 n.º 1

Aquest quartet, amb els dos que el segueixen, és dedicat «molt humilment a sa Excel·lència Monsenyor el Comte de Rasoumoffsky», un noble rus, embaixador de Viena, d'aquella època. Això justifica el tema rus del temps final.

Amb aquesta obra comença el segon estil beethovenià. L'ànima de l'autor ha experimentat ja greus desenganys amb les desventurades amors de Julieta Guicciardi i Teresa de Brunswick i la sordera ha començat ja a apoderar-se d'ell, aïllant-lo del món.

Aquest quartet cau de ple en aquest segon estil, malgrat que en sigui una de les obres primícies i amb ell creixen les dificultats d'execució, les modulacions i els dibuixos; com hom pot comprovar en comparar aquest quartet amb qualsevol dels de l'op. 18.

No és pas sense raó el sobrenom de "quartets simfònics" que s'ha donat als tres que composen l'op. 59, el qual obeeix, ultra a la factura i contingut, a la tendència de l'orella de cercar en ells els timbres de l'oboè, el clarinet o la trompa, com suplement de la instrumentació.

Referint-se als tres quartets que integren l'op. 59 Wilhelm de Lenz diu que "fora millor anomenar-los tres miracles, car no existeix, en llur estil, cap altra obra que se'ls pugui comparar".⁽¹⁾

ALLEGRO

Comença amb un majestuós cant del violoncel, cant que admirablement tractat, sempre noble i serè, és exposat per dit instrument sense preparació, acompanyat ritmicament per la viola i el violí segon. Aquest primer tema en *fa*:

passa totseguit del violoncel al violí, progressant en creixent fins un grau fortíssim.

Un dibuix episòdic amena bentost, sobre un doble pedal del violoncel i la viola, un segon tema, entonat pels dos violins, tema que resulta fill de l'anterior car prové dels compassos segon i tercer d'aquell:

Els dos instruments baixos el reproduïxen a continuació i es perllonga en un nou dibuix derivat de la melodia inicial.

Torna el violoncel a quedar sol i ataca una gran frase de caràcter declamat i en fortíssim:

(1) W. de Lenz: Beethoven et ses trois styles.

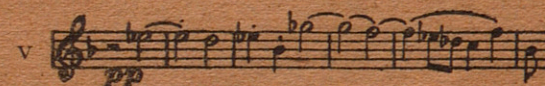
i després d'uns compassos episòdics, es presenta un nou tema, en *do major*, que entona dolçament el violí, fent els altres tres el contrapunt:

Aquest tema es desenrotlla extensament en una mena de fantasia, travessant tot el quartet amb força empenta fins arribar a un gran fortíssim. Tot seguit un piano en notes llargues i tingudes pels quatre instruments, ve a terminar la part d'exposició.

Comença el desenrotllament amb el material temàtic presentat. Reapareix el tema i, entonat sol, com abans, pel primer violí. Després d'uns dibuixos episòdics del propi violí, passa aquell tema al violoncel i successivament als altres dos, prenent gran volada. Als solos del violí, respon la intervenció del quartet i les fantasies d'aquell es perllonguen bona estona, responent els altres en forma semblant a la d'abans.

Torna el primer violí a enlairar-se sol sobre la base harmònica del quartet, fins que arribem a un fugat, el nou tema del qual és presentat pel segon violí:

Intervenien tots successivament en aquest fugat i després es barregen fragments dels temes exposats. De sobte es presenta el tema i en el violoncel sol, com en l'exposició, reproduint-se tot el treball d'aquesta, però eixamplat i modificat.

La viola inicia una reproducció del tema iv, desenrotllant-se com la primera vegada, tornant a emparar-se del compàs final el primer violí.

Arriba, per fi, la *coda*, amb un formidable conjunt basat en el tema inicial. Així termina aquest grandios temps, el qual, per sa pregonesa d'idees i magnitud de desenrotament, sobrepuja tota la producció de son autor fins aleshores.

ALLEGRETTO VIVACE E SEMPRE SCHERZANDO

És també un dels *scherzos* més grandiosos de Beethoven. Tot aquest temps és una bella pàgina d'invençions rítmiques i de sorpreses harmòniques, per entre les quals passen melodies rublertes de passió i de sensualitat. Sembla una fantàstica bacanal dels ritmes més extraordinaris, com sols podia produir-la la pensa d'aquest geni.